

Ernstige gewrichts bij melkkoeien

Het afgelopen halfjaar zijn bij de GD Veekijker verschillende bedrijven gemeld waarbij meerdere koeien last hadden van zeer pijnlijke, niet of nauwelijks te behandelen, gewrichtsontsteking aan de voorpoten.

Oorzaak bleek een bacteriële infectie met *Mycoplasma bovis*.

Tot december 2012 waren er bij de GD nog geen meldingen gedaan van dergelijke gewrichtsproblemen door *M. bovis* op koppelniveau; het betrof slechts incidentele gevallen. De bacterie staat vooral bekend als veroorzaker van longontsteking bij met name vleeskalveren, waarbij soms ook niet of nauwelijks te behandelen gewrichtsontsteking wordt gezien. Een enkele keer is *M. bovis* ook de oorzaak van mastitisuitbraken, oorontsteking en soms oogontsteking.

Heftige kreupelheid

Naar aanleiding van de meldingen van ernstige gewrichtsproblemen op koppelniveau door *M. bovis* heeft de GD een onderzoek ingesteld. Dit voorjaar zijn meer dan 15 melkveebedrijven in met name het noorden van het land door een GD-dierenarts

bezoekt. Op de bedrijven werden meerdere koeien (5 tot 10 %) gezien met zeer heftige kreupelheid. De dieren liepen vaak op drie poten en aanraking van het aange-taste gewricht bleek zeer pijnlijk. Bij alle runderen was sprake van een ontsteking van met name het kogelgewricht van de voorpoot en soms ook de voorknie, maar dus niet van de hakgewrichten.

Iets grotere bedrijven

De getroffen bedrijven waren gemiddeld genomen iets grotere bedrijven. Het gemiddelde productieniveau lag op 8.250 liter in 305 dagen met gemiddeld 4.49% vet en 3.58% eiwit. De diergezondheidsstatussen (BVD, IBR, Salmonella, Paratbc) waren zeer gevarieerd, alle bedrijven waren Leptospirose-vrij. Aankoop van vee lijkt (geen) belangrijke rol te spelen;

ongeveer de helft van de bedrijven had gedurende meerdere jaren geen vee aangekocht (aankoop is bij *M. bovis*-mastitis wel een belangrijke oorzaak van insleep). Ook was er geen contact geweest met vee van buurtbedrijven. Onderzoek naar andere factoren is nog niet afgerond.

Mastitis en longproblemen

Op enkele bedrijven was er naast gewrichtsproblemen door *M. bovis* ook sprake van uierontsteking door *M. bovis* in andere dieren. Bij slechts twee koeien werd gewrichtsontsteking én uierontsteking bij hetzelfde dier vastgesteld. Op sommige bedrijven hadden de kalveren ook problemen, hierbij ging het met name om longproblemen.

Slechte reactie op behandeling

Op de behandeling (antibiotica en een ontstekingsremmer) werd in veel gevallen slecht gereageerd. Dit heeft te maken met het feit dat de aangetaste gewrichten slecht worden doorbloed en *M. bovis* een bacterie is zonder celwand, waardoor deze moeilijk met antibiotica is te bestrijden. Op bijna alle bedrijven was het welzijn van de dieren dermate aangetast dat ze

ontsteking

moesten worden geëuthanaseerd. Dieren die wel goed op de aanpak reageerden leken na 14 dagen voor 80 tot 90% hersteld (alleen nog geringe zwelling en geringe kreupelheid).

Diagnose

Wanneer u vermoedt dat uw koeien een *M. bovis*-infectie hebben, vraag uw dierenarts dan een diagnose te stellen. Bloedonderzoek en/of kweek zijn belangrijk omdat

boven de klauw. Gewrichtsontsteking door *M. bovis* wordt ook vooral gezien aan het gewricht net boven de klauwen.

Aanpak

Wanneer een besmetting met *M. bovis* is vastgesteld, zijn de volgende punten van belang:

- Een geïnfecteerd dier kan mycoplasma verspreiden via neus- en mondslim, melk of biest. Van koeien met gewrichtsont-

en de kans op genezing is zeer klein.

Advies is daarom deze dieren in eerste instantie als laatste te melken en daarna op korte termijn af te voeren.

- Het voeren van volle melk die niet gepasteuriseerd is aan kalveren op bedrijven met mycoplasmaproblemen is een extra risico; dus of kunstmelk voeren, of gepasteuriseerde volle melk.
- Het is verstandig weerstandverlagende factoren, zoals een BVD-infectie, aan te pakken en overbezetting te vermijden. Verder is het belangrijk goed te kijken naar het rantsoen/de mineralenvoorziening, met name aan het eind van de droogstand en het begin van de lactatie.
- Behandeling van met mycoplasma geïnfecteerde dieren (met name mastitis en artritis) is in het algemeen zeer teleurstellend. Dieren met duidelijke symptomen én een bevestiging van een mycoplasma-besmetting middels bloedonderzoek en/of kweek hebben een matige prognose.

Gewrichtsontsteking door *M. bovis* wordt vooral gezien aan het gewricht net boven de klauwen

de symptomen van een *M. bovis*-infectie kunnen lijken op die van een tussenklauwontsteking. Een tussenklauwontsteking geeft ook acute kreupelheid (regelmatig ook aan de voorpoten) met een zwelling

steking door *M. bovis* is niet bekend of die (op dat moment) ook mycoplasma verspreiden. Toch is het verstandig deze koeien uit de koppel te halen.

- Mycoplasma mastitis is zeer besmettelijk

voor een deskundig advies

Met haar monitoringsactiviteiten waakt de GD over de diergezondheid in Nederland. Onder andere via de GD Veekijker, waar vragen van dierenartsen en veehouders binnenkomen. Naast de helpdeskfunctie is de GD Veekijker hét centrale verzamelpunt voor alles rondom diergezondheid, in het belang van veehouder en sector. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de dierenartsen oplevert. De GD Veekijker wordt gefinancierd door het Ministerie van EZ, PVV en PZ.